

SPHÆRA ARMILLARIS, *Terrestis, & Cælestis Sphæra* imago, Circulos tam Rectâ & Obliquâ quam *Terrestris Sphære* idem cum Rectâ centrum, & communes cum ea divisiones habentis in conspectum producit, & in *Typo hoc Cosmographico* tam majore, quam minore icone inferius ad dextram appositâ in aspectum cadit. *Sphæra Ob-*

liqua & Recta cum Circulis suis, ut & Longitudines, ac Latitudines, in Descriptione Præcedentis Typi expostitæ sunt: Restant hic declarandi Situs populorum ratione Zonarum quinque, Vmbrarum, & Habitationum, ac Dextræ & Sinistræ Lateris in Orbe Terræstri.

Situs populorum ratione Zonarum quinque.

Zonæ de
nitio.

Termini.

propias eodem *Circulus* habentium portio, in illius concavâ, & hujus convexâ superficie, uno aut duobus *Parallelis* circumscripta, ac utramque *Sphæram* in quinque Regiones, aut Plagas determinans. *Zonarum* termini funt quatuor *Circuli Actiores*, nimirum Duo *Polares*, *Arcticus* & *Antarcticus*, ac duo *Tropici*, nempe *Astivus* sive *Canceri*, & *Hybernus* sive *Capricorni*, qui etiam nominantur, *Parallelus Solstitialis* & *Astivus*, seu *Parallelus Canceri*: *Parallelus Solstitialis* *Hybernus*, vel *Parallelus Capricorni*: Sicut & duo *Polares* *Circuli*, *Parallelus Polaris Arcticus*, & *Parallelus Polaris Antarcticus* nuncupari consuevère. Ipse *Aequator* aliàs *Parallelus Aequinoctialis* hoc locum non habet, upote qui in divisione non admittitur, sed mediam duntaxat *Zonam*

Inventore

Plutarcho, & Anaximander, Plinio teste, Zodiaci obliquitate
primum annuam vertisse, & in duodecim signa distri-
buisse fertur, licet sibi hanc inventionem, ut idem Plutar-
chus narrat, Oenopides Chius adscripserit: Ita etiam divisio-
nibus hujus in quinque Zonas Parmenides primus autor fuisse
perhibetur, ut Strabo ex Pefidonio refert. Item Thaletem
Zonas quidam ajunt vel contrabii vel dilatari solitas fuisse,
& quidem pro varia Polarithudine, sed à Thalestis temporis
obus constantes factas, hæcenus tales manifeste. In Zonarum
descriptione accurata decem sequentia perpendantur o-
portet: 1. Nomen, 2. Divisio, 3. Causæ, 4. Numerus,
5. Longitudo, & Latitudo, 6. Terminj, 7. Loca Subjecta
sive Contenta, 8. Modus loca in Zonis invenienti, 9. Acci-
dentia, & Proprietates. 10. Villitates.

I. Nome

occasione apud Græcos à ζῶντα, quod cingo significat, descendit, quia Cinguli instar à *Cæli* convexitatem; quam *Terra* concavitatem ambit, ità cinguli alicujus figuram ob-

tinens, quæ licet utrique Frigide non conveniant, upote
clipei, aut disci, aut pili similitudinem habentibus, cæque
de causâ quidam tres falem Zonas numerant, & duas illas
Frigidas *Cypheon* nominant, communi tamen utriusque receptum
est, ut omnes quæ ἀνατολική Ζώνη vocentur. Plagas *Ovi-
dii*, *Falcias* *Martianus Capella* lib. 6. *Maculas* *Macrobius*
& *Cicero* in *Somnio Scipionis*, *Limbo* *Parro*, *Baltheos* *Latini*,
Cingulos *Macrobius*, *Tractus*, *Portiones*, *Regiones*, *Cli-
mata*, *Spatia* illi appellant. Ipsum Zonæ nomen ex Græciâ
in Latium migravit, quod apud Græcos nonnumquam
etiam *Planctarum* Orbis designat, ut ex *Theonis Alexan-
drini* commentariis in *Astrum* liquet. Ζώνες, i. e. Plicas
nominat *Homerus* Zonas, in *Achillis* *Urope*, cæque dividit
in duas areas, duas flancas, unamque auream, τὴς δύο χαλ-
κῆς, duas δὲ χρυσεῖς καὶ λευκῆς, τὴς γὰρ μὴν χρυσεῖς.

II. *DIVISIO.* Ob divisionem tant *Calis*, quam *Terra* apud *Cosmographos*, *Astronomos*, *Geographos*, *Physicos*, & *Poëtas* communis uis receptam, in quinque Plagas, Regiones, seu intervalla per quatuor *Circulos Minores* distincta, Duplices sunt *Zona, Caelestes*, & *Terrestres*, quarum hæ in *Terrâ* evidentes sunt, & majorem in *Geographiâ* uis habent, ob distinctionem qualitaturn, quarum ratione *Zonarnum* divisio orta est, quàm in *Astronomiâ*, quandoquidem *Cælum* ejusmodi qualitaturn expers esse creditur.

Caelestes Zone sunt in concavitate Caeli ab Astronomis eandem cogitatione ita dispartientibus, inventæ, excogitatæ, depictæ, & per quatuor Circulos Minores, duos puta Tropicos, & duos Polares descriptæ.

Terrestres Zona sunt in convexitate sive convexa superficie *Terrestris Globi* eodem modo à *Geographis* per quatuor dictos *Circulos Minores* distinctæ, & definitæ, ac *Cælestibus Zonis* debitâ proportionem respondentæ. Ac quanvis hæ illis, & illæ hæ homologæ sint, appellationibus tamen propriis distingui solent, ut sequitur.

APPELLATIO

		ASTRONOMICA	GEOGRAPHICA
ZONA est vel	{	SEPTENTRIONALIS	FRIGIDA.
			TEMPERATA.
		INTERMEDIA ———	TORRIDA.
	{	MERIDIONALIS	TEMPERATA.
			FRIGIDA.

Nominu
origo.

originem suam acceptam ferunt : Astronomica ab umbris, quas *Sol* Terram illustrando caufatur, ortum suum trahere. *Sol* *Cancer* & *Capricorni* principium ingressus, motu suo circa *Horizontem*, radios ita diffundit, ut umbræ circumiacere in orbem projectæ eisdem sequantur, & *Zonis* subiectis æthereis nomen imponant. Idem iterumrum Polorum radiis suis illustrans, & Meridianam umbram in *Mundi* partem alterutram, quæ vel *Polum Arcticum*, vel *Antarcticum* spectat, projiciens facit, ut utraq; illarum Zonarum, *æquinoctia* appellentur. Quatenus verò ad *Mundi* latera umbram Meridianam projectat, *Zona illa æquinoctialis* appellatur. Quando enim *Sol* ad *Capricorni* Signum pervenit, umbram Meridianam versus Septentrionem spargit: *Cancer* Signum ingressus eandem versus Meridicem projicit: Inter utrumque constitutus ad latera illam diffundit. His appellationibus ius fuisse *Poldorum*, & alios *Veteres* Strabonem docet. *Zonas* elegantissimis versibus describit *Virgilius*

Zonas Pi

*Quinque tenent cælum zona; quarum una corusco
Semper Sole rubens, & torrida semper ab igni:
Quam circum extrema dextrâ, levâque trahuntur,
Ceruleâ glacie concreta, atque imbribus atris.*

*Has inter, mediamque dua mortalibus agris
Munere concessa Divum, & via secta per ambas,
Obliquus quâ se Signorum verteret ordo.*

Sic Ovidius 1. Metamorph.
*Utque duæ dextræ cælum, totidemque sinistrâ
 Parte secant Zona, quinta est ardentior illis:*

*Sic onus inclusum numero astrinxit eodem
Cura Dei, totidemque plaga tellure premuntur :
Quarum quæ media est, non est habitabilis æstu;
Nix regit alta duas, totidem inter utrumque locavit,
Temperiemque dedit mistâ cum frigore flamma.*

Et Tibullus in Hexam.

Nam circumfusio confistit in aëre Tellus,
Et quinque in partes totas disponitur Orbis,
Atque duas gelidæ vastantur frigore semper,
Illic & densa Tellus albedine nimbæ,
Et nulla incepto perlabitur unda liquor;
Sed durata riget densam in glaciemq; nivemque:
Quippe ubi nonnumquam Titan ipse ingreditur ortus.
At media est Phœbi semper subiecta calori,
Sen propior Tellus æstivum inferitur in Orbem,
Sen celer hybernâs properat decurrere lucas.
Non ex ore præceps Tellus confurgit atræ,
Nec frugum segetes præbent, nec pabula Terra;